

4.3.1 Fastlegen

Harald Hauge, Nina Grytten Torkildsen, Anne Britt Skår

Fastlegen har hovedansvaret for oppfølgingen av pasientene i samarbeid med spesialisthelsetjenesten.

Fastlegen bør vurdere pasientens situasjon helhetlig. Han/hun har en nøkkelposisjon i samhandlingen i behandlings- og tjenestenettverk og har ansvar for å involvere aktuelle tjenesteytere i et helhetlig tilbud av behandling og omsorg for pasienten.

Konsultasjon hos fastlegen bør skje regelmessig. Ved MS-forverring kan fastlegen vurdere sykehusinnleggelse i samråd med nevrolog, eventuelt behandling hjemme. Fastlegen skal kunne foreta sykebesøk i hjemmet ved nødvendighet.

Tema som er særlig relevante ved konsultasjon hos fastlegen:

Det å leve med MS

- MS som livskrise
- Generell funksjon med tanke på arbeid og fritid
- Forhold til ektefelle og barn; familiære, psykososiale forhold
- Vurdere behov for rehabilitering

Behandling av symptomer ved MS kan være et samarbeid mellom fastlege og nevrolog. Aktuelle symptomer er:

- Angst og depresjon
- Søvnproblemer
- Vannlatingsproblemer
- Tarmfunksjonsforstyrrelser
- Seksuelle forstyrrelser
- Unormal utmattelse (fatigue)
- Smerter
- Motoriske problemer, hjelpemiddelbehov
- Språk, tale, svelg, lunge
- Syn

Følge opp sykdomsforebyggende (sykdomsmodifiserende) **behandling**, som er initiert av spesialisthelsetjenesten ved blodprøver og bivirkningshåndtering.

Rettigheter i folketrygden

Hovedregelen er at en pasient er dekket av folketrygdloven, hvis vedkommende er pliktig medlem av folketrygden. Hvilke ytelser pasienten har rett til, avhenger av hvilket medlemskap man har, eller om vedkommende er dekket av en trygdeavtale.

NAV har ansvar for å gi veiledning om rettigheter pasienten har. Fastlegen sender nødvendig dokumentasjon til NAV der NAV mener det er påkrevet.

Se ellers kapittel 8.1 (om økonomiske ytelser) og 8.2 (om andre ytelser) i MS-veilederen

Praksiskonsulenter/ samarbeidsleger

Praksiskonsulentordningen (PKO) er et nettverk av fastleger som er tilknyttet sykehusavdelinger. Hensikten med praksiskonsulentene er å bidra til at pasientene får helsetjenester som er helhetlige og koordinerte mellom kommunale tjenester, sykehus og rehabiliteringsinstitusjoner.

Det finnes om lag 100 fastleger som er engasjert som praksiskonsulenter i Norge, i alle helseregioner og ved de fleste sykehus. Se nettsidene om [praksiskonsulentene på nettet](#).